Lösningsförslag, TAIU05/TEN1 Linjär algebra, 2013-03-11

1. En vektor som är ortogonal mot de givna ges av kryssprodukten (vektorprodukten) $(2,4,-2) \times (2,1,-1) = (-2,-2,-6)$. Vår sökta vektor är parallell med denna, så den kan skrivas $t(1,1,3)$ för lämpligt t. Längden ska vara 2, så vi har $|t(1,1,3)| = |t| \cdot \sqrt{11} = 2$ med lösningarna $t = \pm 2/\sqrt{11}$. Alltså duger vektorn $\frac{2}{\sqrt{11}}(\overline{e_1} + \overline{e_2} + 3\overline{e_3})$.

2. Beteckna den givna punkten med A. Välj vidare en punkt B på Π; tag t.ex. $B = (1,0,0)$. Låt C vara den sökta punkten. Vi har $\overline{AC} = \overline{AB}_{\|\overline{n}}$, där $\overline{n} = (1,2,-1)$ är normalvektor till Π. Med projektionsformeln bestäms $\overline{AB}_{\|\overline{n}} = (-3,-6,3)$. Den sökta punkten har samma koordinater som ortsvektorn $\overline{OC} = \overline{OA} + \overline{AC} = (4,8,1) + (-3,-6,3) = (1,2,4)$.

Alternativt kan C bestämmas som skärningen mellan Π och den linje genom A som har riktningsvektor $\overline{n}$.

3. Med exempelvis Sarrus regel beräknas $\det A = 5 \neq 0$, så A är inverterbar. Om vi multiplicerar ekvationen från vänster och från höger med A^{-1} erhåller vi $X = A^{-1}(A^3 + ABA)A^{-1} = A + B$, varför

$$X = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 1 \\ 2 & 0 & -1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 4 & -2 & -2 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 & 2 & 1 \\ 5 & -4 & -1 \\ 3 & 1 & 0 \end{pmatrix}.$$

4. De enda x och y som löser de båda översta ekvationerna är $x = 0$, $y = 0$. Däremot löser de inte den tredje ekvationen, så hela systemet är olösligt. När vi nu multiplicerar matrisformen av systemet från vänster med transponatet till koefficientmatrisen fås normalekvationen

$$\begin{pmatrix} 3 & 3 \\ 3 & 11 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 6 \\ 18 \end{pmatrix},$$

vars enda lösning är $x = 1/2$, $y = 3/2$.

5. En riktningsvektor till ℓ ges av $\overline{v} = (1,-1,2)$. Vi har $F(\overline{u}) = \overline{u}_{\|\overline{v}}$. Med projektionsformeln bestäms bilderna av basvektorerna: $F((1,0,0)) =$

$\frac{1}{6}(1,-1,2)$, $F((0,1,0)) = -\frac{1}{6}(1,-1,2)$ och $F((0,0,1)) = \frac{1}{3}(1,-1,2)$, varför avbildningsmatrisen blir

$$A = \frac{1}{6}\begin{pmatrix} 1 & -1 & 2 \\ -1 & 1 & -2 \\ 2 & -2 & 4 \end{pmatrix}.$$

Vi observerar att alla vektorer $\overline{u} \neq \overline{0}$ som är parallella med ℓ uppfyller $F(\overline{u}) = \overline{u}$, vilket betyder att de är egenvektorer med egenvärde 1. Vidare har vi att alla vektorer $\overline{u} \neq \overline{0}$ som är ortogonala mot ℓ uppfyller $F(\overline{u}) = \overline{0}$, varför de är egenvektorer med egenvärde 0. Av exempelvis dimensionsskäl (de ovannämnda egenvektorerna spänner upp hela rummet) kan det inte finnas andra egenvektorer och därmed inga andra egenvärden.

Alternativt studeras sekularekvationen $\det(A - \lambda E) = 0$ vars rötter visar sig vara just $\lambda = 0$ (dubbelrot) och $\lambda = 1$.

6. Genom att eliminera direkt, alternativt genom att multiplicera systemet på matrisform med inversen till vänsterledets koefficientmatris, kan vi lösa ut y_1' och y_2'. Vi får

$$\begin{cases} y_1'(t) &= 2y_1(t) + 4y_2(t), \\ y_2'(t) &= y_1(t) + 5y_2(t). \end{cases}$$

Vi söker nu egenvärden och egenvektorer till detta högerleds koefficientmatris. Sekularekvationen blir $(2-\lambda)(5-\lambda) - 4 = 0$, vilket ger egenvärdena 1 och 6. De tillhörande egenvektorerna visar sig vara $\overline{v}_1 = s(4 \ \ -1)^T$ respektive $\overline{v}_6 = u(1 \ \ 1)^T$ $(s, u \neq 0)$. Därför ges den allmänna lösningen av

$$\begin{pmatrix} y_1(t) \\ y_2(t) \end{pmatrix} = C_1 \begin{pmatrix} 4 \\ -1 \end{pmatrix} e^t + C_2 \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} e^{6t},$$

där C_1 och C_2 är godtyckliga konstanter.

7. Rummet har en ON-bas av egenvektorer till A om och endast om A är symmetrisk. Med andra ord måste $a = 0$, $b = 2$ och $c = -2$. Med dessa värden insatta söker vi egenvärden och egenvektorer till A. Sekularekvationen blir, efter förenkling, $-\lambda^3 + 12\lambda^2 - 39\lambda + 28 = 0$. Efter lite testande inses att $\lambda = 1$ är en rot. Därför kan vi bryta ut faktorn $(\lambda - 1)$ ur polynomet, varefter de återstående egenvärdena 4 och 7 kan bestämmas. Motsvarande egenvektorer visar sig vara $\overline{v}_1 = s(-1 \ \ 2 \ \ 2)^T$, $\overline{v}_4 = t(2 \ \ 2 \ \ -1)^T$ och $\overline{v}_7 = u(2 \ \ -1 \ \ 2)^T$, där $s, t, u \neq 0$.

Välj nu s, t och u så att vi får enhetsvektorer; $s = t = u = 1/3$ duger. En ON-bas av egenvektorer till A ges alltså av

$$\overline{f_1} = \frac{1}{3}\begin{pmatrix} -1 \\ 2 \\ 2 \end{pmatrix}, \quad \overline{f_2} = \frac{1}{3}\begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ -1 \end{pmatrix}, \quad \overline{f_3} = \frac{1}{3}\begin{pmatrix} 2 \\ -1 \\ 2 \end{pmatrix}.$$

För att bestämma orienteringen observerar vi att $\overline{f_1} \times \overline{f_2} = -\overline{f_3}$, vilket innebär att den bas som här angivits är negativt orienterad.